

Sõjaasjanduse
ajakiri

SÕDUR

Kindralstaabi
Walitsuse wälja-
anne

Ilmub kord nädalas.

TOIMETUS JA TALITUS:	TELLIMISE HIND:	KUULUTUSTE HIND:
Tallinn, Pagari tän. № 1, tuba 25-a (Sõjaministeeriumi majas). Awatud kella 1/2 9—15. Telefon 1-63 (Sõjawäe keskjaamast).	Aastas . . . . . Mk. 300 Poolesaastas . . . . . „ 150 Weerandaastas . . . . . „ 75 Üksiknummer 15 marka.	1/1 lehekülge . . . . . Mk 3600 1/2 „ . . . . . „ 1800 1/4 „ . . . . . „ 900 1/8 „ . . . . . „ 450 1/16 „ . . . . . „ 250

№. 3

Neljapäewal, 24. jaanuaril 1924.

VI aastakäik.

S I S U:

A Steinberg: Lennutööstus sõjawäes ja Eerika tödskojad. — P. M.: Mõned arwamised säästsummade seadluse eelnõu kohta. — Teise suurtükiwäe rügemendi 5. aastapäew (6 pildiga). — A. Simon: Sõdur Mäekülg. — G. Leets: Wabadusriistide annetamise jätkamisest. — M.: Punane boy-skoutlus. — G. Leets: Saksamaa tuelwiku sõjawäe korralduse põhimõtted. — D. L.: Uudised lennuasjanduse allal. — Segateated. — Toimetusele saadetud kirjandus

Suurtükiwäe laagri ümbrus.

G. L. üleswõte

Jägala jõgi.

Lennutööstus sõjawäes ja Eerika töökojad.

A. Steinberg.

Korralik majapidamine ja kokkuhoidmise põhimõte sunnib otsima mitmesuguseid teid ühes või teises tegewusharus. Ülejäägid, suuremad või vähemad, peab otstarbekohaselt ära kasutama, iseäranis kui selleks otsekohene tarvidus olemas. Lennuwäe tegewus, mis kaunis kulukas, peab eriti ülaltoodud põhimõtet silmas pidama. Juba praegu on näha, et lennuväes muude osade kõrwal ülejääk mootorite alal on tekkimas. See tuleb sellest, et mootor rohkem wastu peab kui lennuki kere. Ka läheb õnnetuste kordadel kere sagedasti puruks, kuna aga mootor terweks jääb.

Jättes kõrwale niisugused mootori tüübid, nagu „R. A. F“ 140 P S või „Salmson“ 150 P S ning „Fiat“ 120 P S, mis enam ajakohased pole, ei saa mööda minna mootoritest „Benz“ 220 P S ja „Rhöne“ 120 P S, mis küllalt kõlbulikud kasutamiseks. Neid viimaseid hakkab meil üle jääma. Ja siit tekib küsimus, mis nendega teha? Üldiselt pole nende arw ka mitte suur, kuid meie oludes wääriwad nad tähelepanu. Igawesti neid ladudes hoida ja nende eest hoolitseda — pole mõtet. Müüa neid ka ei saa. Kui leidukski ostja, saaksime naeruwäärt vähe hinda. Meie peame neid teisiti ära kasutama. Kuna minu arwates lähemas tulewikus aerosaanide küsimus üles wõetakse, siis jätan esialgu „Rhöne“ mootorid kõrwale, oletades, et need aerosaanidele lähewad. Awiomootor „Benz“ 220 P S on oma tubliduse ja ustawuse poolest tuntud. Ta on lugupeetud jõumasin. Ta wõitis omal ajal saksa lennuväes esimese koha. Meil on need mootorid lennukitel, mis täidawad lennukooli ülesandeid. Peab märkima, et uuematel lendmasina tüüpidel ei kohta meie enam „Benz“-mootorit. Seda asjaolu tuleb seletada järgmiste põhjustega: 1) „Benz“ on jõu poolest nõrk, temast on mitmed mootorid ette läinud; 2) „Benz“-mootorit pääle ilmasõja lõppu pole enam valmistatud. Koolilennukile (waatlejate õpetamiseks) on „Benz“-mootor väga häa, sest sellelt lendmasinalt ei nõuta suurt kiirust, suurt tõusmiswõimet jne. Koolilennuk ei tarwitse olla warustatud suurejõulise mootoriga. Wastuoksa, koolilennuk olgu võimalikult nõrgema mootoriga, mis sööks vähem bensiini. Koolilennuk peab ise ka odaw olema, sest

õppustel juhtub kõige rohkem lennukite wigastusi. Arusaadaw, et mida odawam aparaat, seda odawamad need wigastused. Ühe sõnaga, „Benz“-mootor on väga kõlbulik koolilennukile. Seda aparaati on meile praegu ja ka edaspidi waja.

Jõuame ajajärku, kus meil tarwis lennuki keresid walmistama hakata. Meil on olnud waatlejate õpetamisel tarwitada pääasjalikult lennuk „D. F. W. C. V.“ (Deutsche Flugzeugwerke), ehk. nagu meil nimetatakse, „Albatros“. Tema kandepindade üldlaius on 13,3 m, aparaadi üldpikkus 7,9 m., kõrgus 3,3 m., temal on üks „Benz“-mootor 220 P S ja bensiinitagawara 3½ tunni lennuks. Tema tühikaal on 970 klg., kasulik kandejõud 460 klg. maksimaalne kiirus 155 klm. tunnis*), tõuseb: 1000 meetrini 4 minutiga, 2000 meetrini 9,5 minutiga, 3000 meetrini 16,5 minutiga, 4000 meetrini 27 minutiga, 5000 meetrini 49 minutiga. Wiimane kõrgus, 5000 m., on ka selle lennuki maksimaalne kõrgus.

Wõrreldes selle lennuki omadusi ja neid nõudeid, mis koolilennukile seatakse, tuleb öelda, et see lendmasin koolitöödeks soodus on. Lennuwäe töökojad, ka siis kui nad eeskujulikult organiseeritud ja sisseseatud, ei saa oma otsekoheks ülesandeks lugeda uute kerede ehitamist. See kisuks neid kõrwale nende otsekohestest ülesannetest. Meil on praktika näidanud, et tiserite koormamine kapitaalsete töödega lennukite kerede alal sunnib kõrwale jätma tuhat igapäewast muret ja tarwidust. Ja kuna lendmasina või tema osade ehitus mitte nii raske pole kui just aegarööwiw, siis peaks uute kerede ehitamiseks tingimata mõni teine asutus olema. Meil wõiks see olla Eerika töökoda. See asutus peaks meie ülejäänud „Benz“-mootoritele D. F. W. kered ühes kandepindadega walmistama. On see võimalik?

Arutades seda küsimust, peaksime eestkätt käsutama Eerika sisseseadet Puutööstuse pingid Eerikal on enam-vähem korralikud. Saagimise, hõoweldamise, freesimise ning puurimise tööd sääl takistatud ei ole. Wastawais mõõtudes uute freesijate või puuride soetamise loen tühi-

Spe:sifikatsiooni tabelis liialdatud kiirus. Normaalses olukorras on mootori töö 1250 keerdu minutis.

seks asjaks. Puuosade keetmine, koolutamine ning liimimine näib olevat asi, millest ei maksa juttu teha. Metallosi, nagu igasugused poldid, kruwid, klambrid, pidemed, torud jne.— on võimalik valmistada. Osalt võib neid saada wanadest tagawaradest. Wärvimine on lihtne asi. Minu arust võib esiaegu takistuseks olla puu- ning raudmaterjalide wastupidawuse proovimine tarwiliste katsepinkide ja andmete puudusel. Andmeid on kerge soetada. Sisseseadeid tuleb tarbekorral laenata. Meie tehastes neid leidub. Joonistused ja mudelid raskusi ei sünnita.

Päätöö, wist küll 95% lennuki kere ehitamise tööd, on puutöö, mis nõuab osawaid ja hoolikaid tiserid. Niisugusteks töödeks võime tarwitada häid mööblitiserid, kuid enne tuleb nende täiendawaid teadmisi anda ja töötamist alguses suurema kontrolli alla seada. Tarbekorral võib Eerika töökoda lennuväest mõnda wilunud tööjõudu saada.

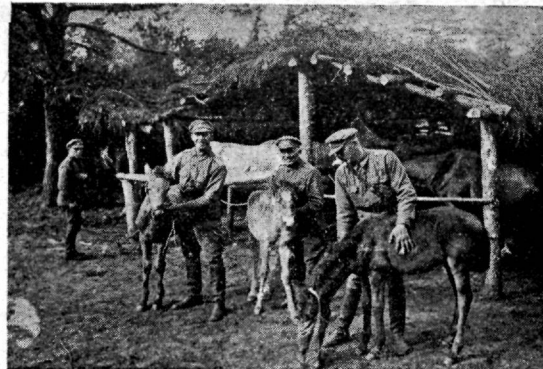
Metallitöölised ei nõua erilisi teadmisi. Nende töö aga peab olema äärmiselt korralik, sest mõne poldi wõi pideme murdumine võib õnnetuse põhjuseks kujuneda. Eri- list tähelepanu tuleb pühendada auto-geenilistele keetmistöödele, et need oleksid laitmatult tehtud. Muret võib sünnitada materjalide muretsemine. Niisugused artiklid, nagu riie, wärwid, liim, emaliit, raud- ja terasplekk, poldid ja torud, kruwid ja wineer, on alati saadawal. Kas leidub tarwilisel arwul puumaterjaali, eriti kandepindade ja kere longeroonide jaoks, on küsimus. Seni saadi seda ainet sise- ehk wälis- turult, nii kuidas juhtus. Olen arwamisel, et meie männipuu longeroonide jaoks ei kõlba, muudeks osadeks küll. Siberi mända aga on raske siseturult leida, seda peab muretsema wäljast. Kergenduseks siin on asjaolu, et seda materjaali palju tarwis ei lähe, nii et kokkuwõttes ka puumaterjaali küsimuse lahendamiseks võime pidada. Tööjaotus on läbiwiidaw järgmiselt. Eerika töökoda valmistab üksikud kere ja kandepindade osad, metallosad kerele ja kandepinda-

dele ning paneb need kokku; katab kere wineeriga ja wärwib üle; kandepinnad katab riidega ja wärwib ära, kuna lennukite kokkupanemine aerodroomil jääks lennuväe töökodade hooleks. Siin asetatakse kere wankrile (shassi) ja ratastele; monteeritakse mootor pääle ühes armatuuriga; kandepinnad, stabilisaatorid ning tüürid asetatakse kohale. Kande- ja tüüritrossid tuleb tagawarast wõtta. Kuna meie neid valmistada ei saa, tuleb neid wälis- turult muretseda.

Jääb veel üle otsusele jõuda, kas sel wiisil lennuki valmistamisel ei kujune niisugune asi, et meie saame küll ühe ülesande lahendada, nimelt kasutame ära ülejäänud mootorid ja muud osad, aga kas lennuk ei tule samapalju wõi rohkemgi maksma kui ostes wastawast wabrikust? Tähdendan otsekoheselt, et kalkulatsioone, peensusteni, selle ehituswiisi kohta pole tehtud; see ei ole ka kerge ülesanne. Kuid siin

2-ne suurtükkwäde rügement laagris.

G. L. üleswõte.

Noorsugu

wad veel ladudes ja nende lennukite küljes, mis riwist wälja on läinud. Kalkulatsioon oleks järgmine:

Puumaterjaali muretsemine	90.000 mk.
Wineer (mitmesugune kokku)	30.000 "
Riie, õmblusmaterjaal	60.000 "
Metall	30.000 "
Wärw, liim, emaliit	35.000 "
Wähemad materjaalid	20.000 "
Tööjõud Eerika töökojas	100.000 "
Kokkupanek aerodroomil ja materj.	70.000 "

Kokku: 435.000 "

Ettenägemata kuludeks 10% . . . . . 43.500 "

Kokku kulusid: 478.500 mk.

Kui arwesse wõtta, et see kalkulatsioon on pääliskaudne, ning et ühe kui teise materjaali muretsemine on ajakaotusega seotud, hinnad kõikuwad j. n. e., siis wõiks

olgu tähendatud, et: 1) niisugust lennukit üldse osta, nagu D. F. W. C. V., ei ole mõtet, siis juba osta ajakohane aparaat; 2) ajakohast aparaati ei saa alla 2 miljoni marga osta. Ülalpool tähendasin juba, et koolilennuk olgu odaw, ta ei tarwitse olla wiimane saawutis lennutehnikas. Keerdsõlmelahendamiseks teeme ligikaudse kalkulatsiooni. Seejuures tuleb meeles pidada, et mõned asjad leidu-

saadud summa ümmarguselt 600.000 mk. wõtta. Rohkem ei wõi kere ehitus maksma minna, päälegi kus ehitusele ei tule üks kere, waid rohkem. Niisuguse kulu juures on mõtet ehitust teostada, sest koolilennuk tuleb niiviisi odaw. Weel üks asi — mida rohkem aeg edasi läheb, seda terawamaks läheb wäjadus wabanenud mootorid ära kasutada. Seepärast peame organiseerima oma tööstuse, kes meie tarbeid rahuldaks. Omal ajal wahetati ses suhtes Eerika tööstuse juhatuses mõtteid ja säälpool oldi arwamisel, et tegewus on läbiwiidaw, ilma et seks kuigi palju ette walmistusi tarwis. Ei wõi kahtlust olla, et olukord wõimaluste mõttes pole paheenenud, waid wastuoksa — sisseseaded ja wõimalused on weel täienenudki. Seepärast

oleks soowitaw sõnade juurest tegude juure asuda, et Eerika töökojast peagi esimene lennuk meie lennukooli aerodroomile ilmuks. Tõsi, selle tegewusega wõtame enda pääle palju waewa ja muret, lihtsam oleks tarwilisi aparate osta, kuid oleme seotud rahaga, ja see nõuab sarnase tee walimist. Meie eralennuasjandus ei ole weel nii kaugele jõudnud, et iseiswalt lennutööstust käima panna, ja kõigi tundemärkide järele otsustades ei jõua ta sarnasesse seisukorda ka lähemas tulewikus. Seepärast tuleb sõjawäes lennutööstusele algus panna, mitte laialine, waid niipalju, kui meil seda igapäew tarwis läheb.

Töö algamise õhutamiseks ongi need read pühendanud.

Mõned arwamised säästsummade seadluse eelnõu kohta.

(Lõpp).

Ei näe tarwidust säästsummade sissetuleku ja wäljamineku pääle eelarwet kokku seada, nagu seda nõutakse eelnõus (§ § 23 — 33) üldsäästsummade kohta. Summade läbikäik on wäike, ja on asjata raisata selle pääle komisjoni ja teiste aega. Päälegi on tulude saamine niiwõrd kõikuw, et millalgi ei tea ette öelda, kas neid eeltulewal aastal üldse saab. Eelnõu kokkuseadja toonitab seletuskirjas, et niisugune kord olla tarwilik kawakindluseks, kuid on unustanud eelarwe kui niisuguse ülesande. Wiimane on, leida tulusid möödapääsematute kulude katteks. Säästsummadest tehtawad kulud on aga ikka ja alati ainult tingitawad, s. o. tehakse siis, kui saab tulusid. Tulude saamine on ikka juhuslik, sellest olenew, missugused hinnad määratakse. Kas me tulusid saame, on ette teadmata.

§ 35 järele on ette nähtud säästu wäljarwamiseks arwelehtja eelarwe täitmise kontroleerimiseks wastaw raamat. Arweleht tuleks kokku seada iga otstarbe kohta, ära näidates, kui palju aine normihind, palju tegelikult makstud ja palju säästsummasse sisse tuleb kanda. See oleks aluseks säästsumma joonewahesse säästu sissekandmiseks. Nagu juba eelpool tähendasin, on niisugune kord koormaw ja aegaraiskaw, päälegi et igaüks, kes praktiliselt wäeosa elu tunneb, ajaga palju lihtsamalt hakkama saab. Mingisuguseid arwelehti sel-

leks tarwis ei ole. Riigikontrolli saadetatatest kuuaruannetest on alati näha, palju wäeosal igaks 1-ks kuupäewaks õigus tarwitada oli, ja laduraamatutest näeb, palju tegelikult tarwitatud. Toitluse, hobusemoona ja kütte ülejääkide wäljarwamiseks on aluseks riigikontrolli saadetawad kuuaruanded (Warül käsk № 17—19.0 a. ja № 20 — 1923 a.), kraamiwarustuse alal wäeosa koosseis. Tahame, näiteks, teada saada säästu summat toitlusalal, wõtame toidu aruande. Selle esimeselt leheküljelt näeme, palju wõlgne me riigile. Arwame wälja, palju maksab ladu tõeline seis aruandekuu wiimasel pöewal normihindade järele. Ladu wäärtuse ja raharaamatu järele allesolewa toitlusraha summast maha arwates aruande järele riigile wõlgnewa summa, saamegi säästu. Tahame säästu summat umbkaudselt (ilma kahanemise arwesse wõtmata) teada saada, siis hindame normihindade järele mitte ladu tõelise seis, waid seisu laduraamatu järele. Wiimase wäljarwamisega saame samase fiktiivse säästu, mida eelnõu § 35 järele sisseseatawad arwelehed saawad näitama, kuid wäljarwamine on õige lihtne.

Et eelpool eelarwe mittetarwilikkust toonitasin, siis ei ole ka tarwis selle täitmiseks raamatut pidada. Ka sel juhtumisel ei ole tarwidust raamatut järele, kui eelarwe sisse seatud, sest raha läbikäik selles osas, mis eriotstarweteks (toidupa-

randus j. n. e.) ei lähe, ei ole kuigi suur. Säästsummade arvel muretsetud warandus tuleks arvestada wäeosa wäljateeninud warustuse raamatus (Warül. käsk № 16 — 1923 a.).

§ 41 järele lähewad riigi kasuks üldsäästsummasse ülewiidawad erisäästsummad (hinnawahe läbi tekkinud tootluse, hobusemoona, korteri ja kraamiwarustuse ala säästus), mis 400% suuremad on teistest allikatest päritolewatest üldsäästsumma sissetulekutest. Et teised eelnõus ettenähtud üldsäästsumma allikad õige tähtsuseta on, siis oleks niisugusel korral üldsäästsummad ainult mõnituhat marka. Päälegi sunniks niisugune olukord wäeosasid erisäästsumme kunstliselt wähendada ja teistest allikatest pärit olewaid ülejääke ühel ehk teisel moel kunstliselt suurendama, meelitades seega rõõwmaja pidamisele.

Wäeosade jagunemise ja koondamise (§ 48) juhtumiseks tuleks säästsummade jaotamise ja koondamise kord seadlusega kindlaks määrata, mitte aga ülemuse äranägemisest olenewaks jätta.

Üldiselt kokkuwõttes ei wasta eelnõu tegelikule elule ja tuleks täiesti uut alustel ümber töötada. Uue eelnõu alusteks peaks olema:

1) Säästsummad jaotada ainult toitlus- ja üldsäästsummadeks.

2) Toitlussäästsummasse kuuluwaks määrata erandita kõik toitlusalal saadawad säästus. Üldsäästsummasse kuuluwaks määrata erandita kõik teistel aladel saadawad säästus (hobusemoona, korter jne.).

3) Säästu wäljaarwamise aluseks wõtta riigikontrolli saadetawad kuuaruanded (mis praegu Warül. käskude järele tarwitusel).

4) Praeguse eelnõu §§ 7, 8, 11, 12, 15, 16, 18, 19 ja 21 toodud nimestik selle kohta, missuguseks otstarbeks säästsumme lubatud kulutada, täiendada mõnede tarwilikkude wäljaminekute nimetamisega. Nõnda wõib toitlusalal tarwidus tekkida sööginõude ostmiseks, parandamiseks. Üldsäästsummadest wõib tekkida tarwidus kutsaritele soojade riiete (wildid, kindad) ostmiseks. Toitlusala ise nimestikuks eraldada.

5) Kulude tegemiseks selle (p. 4) nimestiku piirides jätta wäeosa ülemale wabadus, ilma eelarweta.

Kui mõnesugustel kaaluwatel põhjustel wäeosa ülemale säästsummade kasutamiseks täielist wabadust ei taheta jätta, siis oleks kõige lihtsam ette kanda diwiisi ülemale määratud ajaks (näiteks 15. detsembriks), missuguseid kulusid pääle hinnawahe katmise ja inimeste ja hooste toidu paranduse eelolewal aastal kawatsetakse teha, kui tulusid peaks jatkuma. Tekib aasta kestes uusi tarwidusi, kantakse sellest eraldi ette. Ei tule määratud aja jooksul keeldu, wõib kulude tegemisele asuda.

6) Et wäeosa oleks kindlustatud ootamata hindade tõusu puhuks, siis tuleks jookswa walmistusaasta ülejääke toidu ja hobusemoona alal lubada kasutada ainult hinnawahe katteks. Aasta lõpuks ülejäänud osa sisse kanda wastawatesse säästsummadesse teisteks otstarweteks kasutamiseks.

7) Riigi kasuks mahaarwamisi mitte teha. Wäeosadel on tarwidusi isegi õige palju katta. Kui arwatakse, et säästsummad õige suured saawad olema ehk suureks wõiwad kaswada, siis riigi kasuks minewa osa wäljaarwamiseks wõtta mitte niisugune wahekord, nagu see praeguses eelnõus (§ 41) ette nähtud, waid wäeosa koosseis. Määrata teataw summa, palju igas koosseisus ettenähtud sõduri pääle säästsumme wõib olla (näit. 500 ehk 1000 mk.), kuna üleolew osa riigi sissetulekuks läheks.

8) Säästsummadega muretsetud warandus arwestada wäeosa wäljateeninud warustuse raamatus.

9) Seadlus maksma panna wiiwitamata (praeguses eelnõus sõjaministri äranägemise järele).

Siin toodud alustel säästsummade wäljaarwamine, walitsemine ja arwepidamine mingisuguseid raamatuid, arwlehti ega aruandeid, pääle praegu juba wäeosas olemas olewate, ei nõuaks, ei raskendaks ka wäeosa majapidamist, wastaks elunõuetele, oleks õige lihtne, arusaadaw ja otstarbekohane.

P. M.

Teise suurtükiwäe rügemendi

Viis aastat tagasi, 21. jaan. 1919, ajal, kus meil kibe wõitlus käimas oli waenlasega, kes meie rahwast ja riiki ähwardas, pandi 2. suurtükiwäe rügemendile alus. On teada, millistes rasketes tingimustes neil ajal tulj tegutseda. Kõigest tun-

siiski üle saada, ning wõitluswalmina asus patareid patareile järele tegewusse.

Neist, kes 2. suurtükiwäe rügemendi loomisel suure energiaga tegewad olid, tuleks kõige päält nimetada kolonel Herbert Brede, (tol ajal weel

2-ne suurtükiwäe rügement laagris

G. L. üleswõte

Kahtlase silla pärast jõest läbi.

G. L. üleswõte

„Tuld“

dus puudus, tuli nii õelda mitte millestki luua. Eriti raske oli aga suurtükiwäge formeerida, mille materjääle ja elawa koosseisu kohta erilised nõuded maksawad. Kuid raskusest osati

kapten, praegust suurtükiwäe inspektorit, kes rügementi kuni 1. augustini 1919 a. juhatas, mil ta suurtükiwäe walitsuse ülema kohale kutsuti. Temale järgnes rügemendi ülema kohal kapten

5. aastapäewa puhul

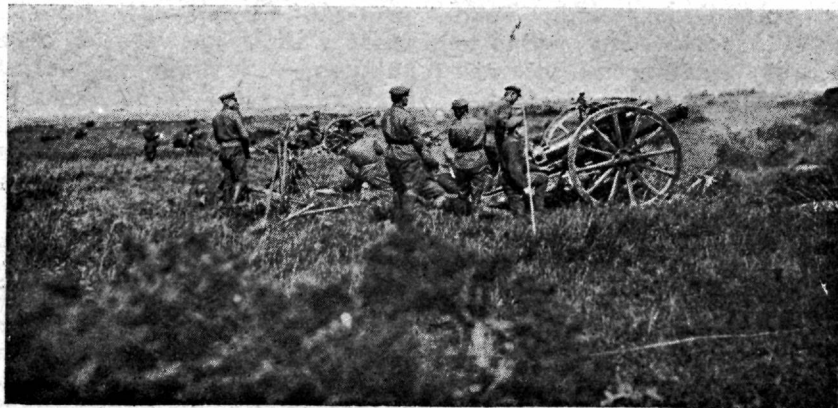
Johannes Roska, praegu kolonel, kes kuni 10. oktoobrini 1919 a. rügementi juhatas, mil ta Merekindluste ülemaks määrati. Te nale järgnes kolonel-leitnant Georg Feofanow, kes ka praegu rügemendi ülem on.

kaasa aidata, lahtisele positsioonile välja sõita mille tõttu nii mõnedki waenlase tule all oma elu üldise edu huwides ohwerdasid.

Wabadussõjas on 2. suurtükiwäe rügement oma kohustused meie riigi kaitsmisel ausalt ja

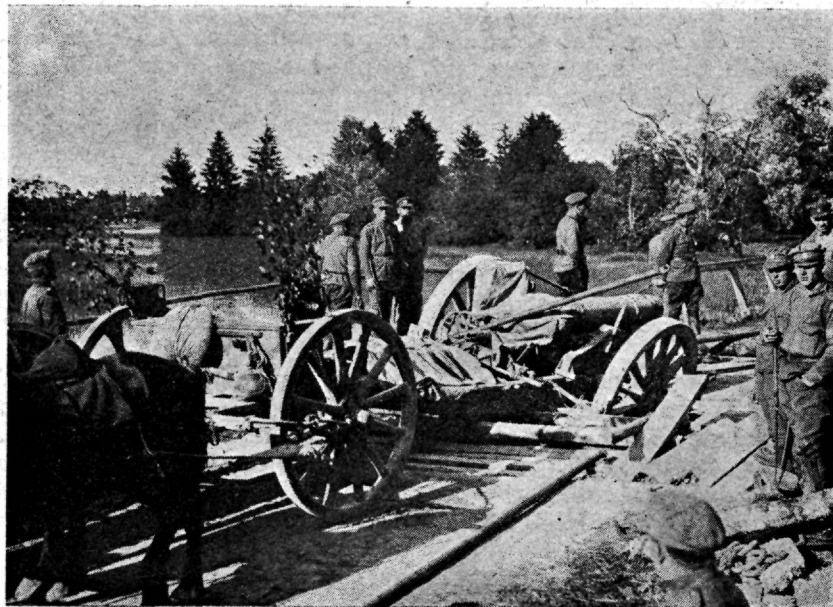
2-ne suurtükiwäe rügement laagris

G. L. üleswõte

„Tuld!“

G. L. üleswõte

Äpardus

Nimetatud juhtide all wõtsid 2. suurtükiwäe rügemendi patareid wabadussõjast osa, wõideldes niihästi enamlaste kui ka landeswehri vastu, Tihhti tuli patareidel, et oma tulega otsustawalt

edukalt täitnud. Samuti aus ja edukas olgu ka ta kaitseks ettevalmistamise töö rahu ajal. Seks jubilaarile õnne.

W e s t e

Sõdur Mäekülg.

Jutustus wabadussõjast.

A. Simon.

(Lõpp).

Silla juurde jõudes peatas Mäekülg. Ehk jõe kaldal liiwal küll uusi jälgi polnud näha, waatas ta siiski, kas wenelased traadi rikkumist polnud märganud. Tulid nad ju paadiga silla poolt. Siis ruttas ta edasi üle silla, et teadete muretsemist jätkata. Aeg oli kallisk ja Mäekülg oskas teda hinnata.

Mets lõppes algasid, wiljawäljad. Eemalt paistis wiinawabriku korsten ja teiselt poolt teed mäekünkalt tuulik, mille tiivad tasase tuule käes laisalt liikusid.

Sammu minnes jõudis Mäekülg rist-teele, mille üks haru mõisa, teine tuuliku poole wiis. Mõisa wiivat teed warjas paks puiestik.

Peatudes ja mõisat silmitsema jäädes, nägi ta säääl terve rühma sõjawäelasi. Need tulid mõisa tallide tagant välja ja läksid söögikatlakesed käes wiinaköögi poole.

Et nägematuks jääda, tuli mõisa rehe tagant warju otsida. Mäekülg kargas hobuse seljast, sidus selle rehe taha wana adra külge, mis seina najal seisis, ja jäi nõgeste wahelt, mis hulgana rehe ümber kaswasid, mõisa poole piiluma. Sõdurid kadusid, kuid selle eest tuli nähtawale wanapoolne naisterahwas. Korw käes, lähenes ta rehele ja peatas kapsapeenrate wahel Mäekülje lähedal, ilma et wiimast oleks tähele pannud. Mäekülg kõhatas.

Wanaeit tõstis pää, mis rohides kumardunud. Wõõrast nähes pomises ta midagi pahaselt.

Mäekülg, kellel jutuajamine metsawahiga oli õnnestanud, kawatses ka siin õne katsuda. Ligemale astudes, soowis ta wanaemakesele läti keeles jõudu. See muutis wanakese tuju paremaks. Kuigi pääd tõstmata, wastas ta teretuse pääle juba lahkemalt.

— Terwe kari noorimehi mõisas, ja Teie peate kapsaid rohima. Seda wõiksid sõdurid teha, — algas Mäekülg.

Sõnadel oli soowitaw tagajärg. Wanaeit tõstis pää üles. Nüüd sai tema aru, et rääkija wõõras oli. Mäekülg ootas, et wanakene pärima hakkab, kes ja kust tema on. Oli juba wastuski walmis, et

tal mõisas „kallim“ teeniwat ja ta seda waatama tulnud. Kuid walet polnud waja. Wanaeit algas ise juttu.

— Mõned abilised! Kui neil rohi sõrmede wahel kaswaks, ei wiitsiks ka sääält katkuda, — ütles wanaeit. — Hommikust õhtuni wedelewad kraawikalda ja lööwad trumpi. Kui weel nädalaks jääwad, siis sõõwad meid waoseks. Õnneks, kuulsin nende eneste käest, kawatsewad nad warsti Tallinna minna.

— Kas neid siis nii palju on, et nii kaugele julgewad tungida?

— Muidugi paljul Paar päewa tagasi oli siin tulekahju, kogusid kõik kokku, terve wäli neid täis — kuulsin, midagi rügemendi taolist. Muidu teised laiali, kus sa neid loed. Ka hobusemehi on neil, ei mahu kõik mõisa talligi. Wana paruni aeg mahtus sinna 100 hobust. Nüüd pooled weel väljas, wana puukuuri all.

Mäekülg oleks ka weel kahurwäe üle teateid kogunud, kuid korraga kuulds eemalt mõisa poolt wenekeelne hüüdmine, ja pääd sinna poole pöörates, nägi Mäekülg mõne saja sammuga kaugusel majaläwel sõjawäelast, kes käega teda oma poole kutsus. Kätt mütsi äärde tõstes, nagu tahaks ta sellega oma sõnakuulmist näidata, kadus Mäekülg rehe taha, kust ta wanaeidega rääkides välja oli tulnud, kargas hobuse selga ja, ilma et ta wanaeidele, kes ammuli suuga wahtima jäi, midagi oleks öelnud, kihutas ta tuntud teed mööda tagasi. —

Nähes, et sõdur põgeneda püüab, tõmbas kutsuja rewolwri välja ja saatis talle kuule järele. Kuid et tabada, oleks wahem pidanud olema. Paukude pääle jooksid igalt poolt sõdurid kokku. Mõned neist juhtusid hoostega kaewu ääres olema. Kommissar, kes Mäekülge oli hüüdnud, kargas ühele neist sadulasse ja kihutas põgenejale järele.

Tagaajamist Mäekülg enam ei kartnud. Tema hobune oli wastaste omadest parem.

Juba paistis sild. Tagaajajad, kes wastase lähedust kartsid, olid maha jäänud. Mäekülg peatas hobuse metsatukas, ja puukännule toetudes kirjutas ta:

„N. külast 12 wersta — sild mineeritud. Miini traadid lõikasin läbi. Waenlane: jalgwäe rügement wenelasi ühes lätlastega X. mõisas. Pääle selle kaks eskadroni ratsawäge. Nägin weel kaht wäljasuurtükki.“

Taskuraamatust tõmmatud lehekene mahtus kokkupandult parajasti sadularihma alla, naha ja woodri wahele. —

Mäekülgi tegi seda igaks juhtumiseks. Kui langeb ise — jookseb hobune eskadroni, kus kombeks oli alati järele waadata, kas sadulas teateid ei ole. Kiri walmis ja kohal, kargas Mäekülg hobusele jälle selga, et teekonda jatkata.

Korraga kõlas metsast pauk, ja kuul lendas wingudes üle pää. Hobune tõusis tagumistele jalgadele ja jäi seisma.

Enne weel, kui Mäekülg aru sai, kellega tegemist, kargasid metsast, teed kinni panes, 5 ratsameest wälja. Üks ratsanikkudest, nähtawasti wanem, pööras wene keeles Mäekülje poole:

— Kust tuled ja kuhu lähed?

— Sää! kust tulen, mind enam ei ole, kuhu lähen — siit ei paista.

Wastus tuli ootamata; kuidas juleti, neile, kes nad wiiekesi, nii wastata. Mäekülg kasutas wastaste hämmastust. Wälgu kiirusel oli tal plaan walmis. Tulgu mis

tuleb, ta pidi katsuma läbi raiuda. Ja oma ütelsele wastust ootamata tõmbas ta mõõga tupest ja tungis wastastele kallale. Samal ajal tungisid paar julgemat wenelast kallale, kuid Mäekülje ootamata löögid löid nad reast wälja.

Kuid jõudude wahe oli wastase kasuks liig suur. Hobune, kes kaela haawa oli saanud, läks närwiliseks, ei kuulunud sõna. Kui kokku räägitult tõusid weel kord löögiks mõõgad — ja kui niidetult langesid Mäekülg ja üks wastastest sadulast... Hobune, koormast wabanenud, põgenes kodu poole. Ilma et keegi oleks takistanud, jõudis ta eskadroni. Sadulat maha wõttes leiti rihma wahelt leheke. Mõni minut hiljem kihutasid kolm ratsanikku wärskeid werejälgi mööda, mis hobuse kaelast tilkunud weri oli tekitanud, N. silla poole. Wõis ju olla, et Mäekülg haawatult maha jäi ega wõinud seega lubada, et üks parematest sõduritest metsas ilma abita surema jääks. Pikema sõidu järele leidsid nad silla lähedal surnukeha, kelles kerge oli Mäekülge ära tunda. Mõõka kõwasti juba tardunud käes hoides, lamas ta kraawi kaldal paari teise wenelase surnukeha keskel.

Wabadusristide annetamise jatkamisest.

G. Leets.

Paar aastat tagasi järgnes sõjaministri poolt esialgne korraldus II liigi wabadusristide (wahwuse eest) annetamist lõpetada, ja wastawate ettepanekute tegemine keelati ära. Et lõpulik keeld Wabariigi Walitsuse kompetentsi seni weel kuulub — teatawasti pole aga Wabariigi Walitsus selles asjas kindlat seisukohta wõtnud — on ajakirjanduses selle küsimuse kohta mitmel korral sõna wõetud ja nõutud wabadusristide wäljaandmise jatkamist. Tõndi ette, et mitmed, kes wabadusristi kõigiti ära teeninud, on sellest ilma jäänud.

Küsimus on põhimõtteline ja küllalt tõsine, et teda weel kord kaalumisele wõtta. On ju autasu küsimus üks nendest, mis alati kõige suuremat tähelepanu äratav, eriti kui see küsimus on seotud wabadussõjaga, millega meie riigi olemasolu nii lähedalt seotud.

On täiesti wõimalik ja ettekujutatav, et mõned, wõib olla õige mitmedki, on

ärateenitud wabadusristist ilma jäänud. Tunnen isiklikult ühte sõdurit, kes sõja algul minu silmade ees wägiteo korda saatis, mille eest wabadusristi põhikirja wastawa § järele wastuwaidlemata rist järgneb, ja kes sellest ilma jäi sel põhjusel, et tema ülem, kellest ettepanek olenes, nimetati mõne kuu pärast kõrgemas ametise teises wäeosas, kuna sõdur ise sõja lõpupoole samuti teise wäeosas üle wiidi. Analoogilisi juhtumisi ja isikuid leidub kahtlemata weelgi. Neid ei tohiks mitte rahuldumata jätta.

Antagu wõimalus teatawa tähtaja jooksul (mis mitte liig lühike ei tarwitse olla) igal wabadussõjalasel, kes leiab, et tema on ärateenitud ristist ilma jäänud, esineda wastawa ettekandega, millele oleks juurde lisatud tunnistajate (päälnägijate) poolt wägiteo kirjeldused. Need ettekanded waadatakse siis kokkukutsutud nõukogu poolt läbi ja otsustatakse kas jaatawalt

wõi eitawalt. Nõukogu seisaks koos II liigi wabadusristi kawaleeridest igast wæelliigist.

On olemas II liigi wabadusristil (wahwuse eest) oma kindel põhikiri, kus § § all kõik juhtumised üles loetud, mille eest wabadusrist annetatakse. Seepärast ei tarwitse karta, et sel teel wabadusristid satuwad wahest isikutele, kes seda ei ole ära teeninud.

Nagu teada, annetati analoogilisel teel Wenes veel ilmasõja ajal Georgi rist ühele ohwitserile Jaapani sõja eest.

Raskusi wõiks tekitada wastawa kreidi puudusel rahalise autasu maksmine uutele wabadusristi kawaleeridele, kuid ka siin wõib ja peab leidma wäljapääsuteid, — seda enam, et täiendawalt wäljaantawate ristide arv ei tule suur.

Punane boy-skoutlus.

Üheks tähtsamaks ülesandeks loewad wene kommunistid kommunismi ideede istutamist noorsoosse. Nende arwates olewat kõige hõlpsam rewolutsiooniliseks tegewuseks ette walmistada noormehi alates lapseast. Noorsugu olewat wene enamlaste „tulewik“, sest temast olenewat kommunismi lõpulik wõit. Seepärast pühendawad nad tõsist tähelepanu noorsoo kehalisele ja poliitilisele kaswatusele ja ka erilisele sõjalisele ettewalmistusele.

Nõukogude riiklik aparaat ja aktiivsemad kommunistlikud kaswatusteadlased on rakendatud noorsoo kaswatustegewusse, mille eesmärgiks on wälja töötada kindlaid ja tuliseid rewolutsionääre, kes suudaksid töörahwa hulki waimustada rewolutsioonilisele wõitlusele.

Noorsoo kaswatusel ja poliitilisel organiseerimisel püüawad enamlised juhid kasutada ka üleilmilist boy-skoutluse liikumist, hinnates tema tähtsust noorsoo ettewalmistusel eluwõitluseks. Kuid nad seawad boy-skoutlust täitsa klassilis-poliitilistele alustele ja kasutawad tegelikult pünase boy-skoutluse arendamisel ainult Lääne-Euroopa boy-skoutide tehnilist organisatsiooni.

Punane boy-skoutlus sai oma alguse Nõukogude Wenes aprillikuul 1922 a. Siis hakati kommunistide algatusel boy-skoutide salkade eeskujul moodustama n. n. „noorte pioneeride“ salku. Noorte pioneeride liikumist juhatawad järgmised asutused: 1) ülewenemaaline noorte pioneeride keskbüroo, mis on lähedases ühenduses noorte kommunistide, n. n. komsomoltsõde keskkomiteega; 2) kohalikud kubermangu noorte pioneeride bürood; 3) noorte pioneeride esitused kohalikkude raiooni noorte kommunistide komiteede juures ja 4) noorte pioneeride rakukesed (ячейки) ehk fraktsioonid koolides, tehastes jne.

Noorte pioneeride salku täiendatakse ainult profetaarilise päritawusega kooliealiste noorte meestega. Salkade juhtideks on enamasti noored kommunistid ehk erapooletud noored mehed, kes kaasa tunnewad kommunismi arenemisele. Salgad koosnewad lülidest. Lülide ülemaid nimetatakse lüliteejuhtideks (вожатные). Noori, alla 12 aasta wanuseid, pioneere nimetatakse „hundipoegadeks“ Nende kaswatomisel pannakse päärõhku kommunistlis-poliitilise meelsuse wäljaarenemise pääle. Wastawalt sellele on kokku seatud noorte pioneeride määrustik, mis sisaldab nende seadusi ja kombeid.

Noorte pioneeride lipud kannawad nõukogude sotsialistliste wabariikide liidu — S. S. S. R' i embleemi: risti seatud wasarat sirbiga ja päälkirja „Ole walmis!“

Pioneeride tundemärkideks on wastawad riided, eriti punaste kraedega blusid.

Liikumise korraldamisest wõtawad intensiivselt osa wene kommunistliku erakonna ja noorte kommunistide komiteed, kes hiljuti mitmes kohas kubermangu noorte pioneeride konwerentsid korraldasid, kus selgitati rahwuswahelist poliitilist seisukorda ja Saksamaa sündmusi ning toonitati wajadust luua üleliidulist ühist noorte pioneeride organisatsiooni ja ühtlasi üleilmilist noorte pioneeride internatsionaali, mis ühiselt rahwuswahelises masstaabis juhataks noorte pioneeride liikumist. Selle liikumise aineliseks toetuseks korraldatakse tööliste seas abikogumisi.

Praegu on salkade moodustamine käimas pääasjalikult suuremates linnades, kuid lähemas tulewikus kawatsetakse noorte pioneeride liikumist laiendada ka wäiksemate linnade ja külade pääle.

Seni olewat kogutud üldse umbes 80.000 noort pioneeri. Liikumine olewat arenemas mitte ainult süda Wenemaal

(Moskwa ja Petrogradi ümbruskonnas), waid ka Ukrainas ja Wenemaa muulaste (Wolga äärsete sakslaste, Kaukasuse rahwuste, kirgiislaste jne.) seas. Ukraina noori pioneere nimetatakse „noorteks spartaklasteks“. On kawatus kõigi nõukogude wabariikide pioneeride liikumist liita üleliidulise liikumisega.

Pioneeridele korraldatakse süstemaatilisi kehalisi ja waimlisi harjutusi nende igakülgseks wäljaarenemiseks. Suurt rõhku pannakse nende tööwõime arenemise pääle, samuti ka pioneeride klubi- ja seltskondlisele tegewusele, mis wäljendub wastawas kihutustegewuses ja noorte pioneeride salkade moodustamises koolides ja tehastes. Läänud suwel korraldati mitmes kohas noorte pioneeride laagrid ja praktilisteks harjutusteks manööwrid.

Ühenduses ülewenemaalise kihutustegewusega nõukogude õhulaewanduse arenemise hääks awaldatakse wiimasel

ajal nõukogude riigiwõimude poolt püüet õhuspordi arendamisele kaasa tõmmata punaseid pioneere.

Mõnes kubermangus pandi hiljuti noorte kommunistide komiteede poolt toime mitmekuulised kubermangu noorte pioneeride instruktorite kursused, kuhu kutsuti igast maakonnast selle liikumise praktilised tegelased oma teadmiste täiendamiseks.

Tutwunemiseks wäljamaa proletaarliste noorsoo ühingute organisatsiooni ja tegewusega ning waimlise ühenduse sõlmimiseks nendega saadeti läinud suwel wäljamaale, eriti Saksamaale, mitmed noored pioneerid.

Üldse on noorte pioneeride liikumine S. S. R-is weel algastmel ja tema arenemine ja laienemine üle nõukogude liidu maa-ala sünnib õige aeglaselt, mille põhjuseks on wene töörahwa hulkade harimatus, poliitiline ükskõiksus ja äärmine aeline wiletus ning wastawate instruktorite suur puudus. M.

Saksamaa tulewiku sõjawäe korralduse põhimõtted.

Saksa uue wäljamäärustiku aluseks pole wõetud praegune wõitjate poolt 100.000 pääle kindlaksmääratud nõiga tehnilise warustusega sõjawägi, waid tugewa suurriigi moodne armee kõigi uueaaja tehniliste sõjariistadega ja abinõudega.

Selle määrustiku järele jaguneb saksa tegew sõjawägi armeedesse; armeed wõiwad tarwiduse järele koonduda armeegruppidesse.

Armee koosneb korпустest ehk iseseiswatest diwiisidest ja abiwäelike üksustest, mis otseteed alluwad armee juhatusel (tankid, lennuvägi, armee kahurvägi, pioneerid, sideüksused, ning auto-wooi- ja t. salgad.

Armee ratsawägi (Heereskavalerie) on kas pääkorterit ehk armeegrupi, wõi harwa mõne üksiku armee käsutada. Üksikuid ratsadiwiise wõib ühendada ratsakorpusel, mida juhib wilunud ja anderikas ratsawäe kindral.

Õhusõja pidamiseks peawad sw. juhatusel käepärast olema kõige moodsamate aparaatidega warustatud arwurikkad ja tugewad häwitajate, pommpildujate, luure ja lahinglennusalgad.

Üldrezerwid, alludes wahenditult pääkorterile, koosnewad korпустest ja diwiisidest, armee kahurwäe üksustest, lennuwäe salkadest, saatjatest kahurüksustest, tankidest, pioneeridest jne. Üldreserwi osad saadetakse tarwiduse järele armeegrupide ja armeede käsutada.

Wõrreldes wiimase sõjaga, määrustikus on järgmised suuremad muudatused:

Ratsawäe suuremaid üksusi ei jaotata enam armeede wahel, waid neid hoitakse rusikas. See oleneb neist ülesandeist, mis sakslased panewad oma ratsawäe pääle tulewiku sõjas: haaramise ja piiramise manöwer, tegutsemine waenlase tiibadel ja seljataga. Ainult erandina wõib ratsawäge kasutada wäerinna läbimurde sulgumiseks.

Suurt tähelepanu pühendatakse tugewate reserwide koondamisele kõrgemate wäejuhtide juure, iseäranis ülemjuhataja reserwi tugewuse pääle. Need reserwid, rikkalikult warustatud uueaaja

tehniliste abinõudega, tõstawad tuntawalt ülemjuhatusel mõju operatsioonide läbiwõimise ja käigu pääle.

Saksa jalgwäe ja ratsawäe diwiisid muutuwad tehniliselt ilmasõjaaegsetest palju tugewamaks.

Määrustiku järele kuuluwad: moodsa jalgwäe diwiisi koosseisu:

1) 3 jalgwäe rügementi.

Jalgwäe rügemendis 3 pataljoni, 1 miinipildujate kompanii ja 1 jalgwäe saatja patareid. Pataljonis 3 riwikompaniid ja 1 raskete kuulipildujate kompanii. Riwikompaniis 166 püssi, 6 kergest kuulipildujat ja 6 püstol-kuulipildujat. Kuulipilduja kompaniis 12 rasket kuulipildujat ja 9 püstol-kuulipildujat.

2) 2 kahurrügementi (kerge ja raske) ja 1 autokahurgrupp lennukite vastu wõitlemiseks.

Kerge kahurrügement koosneb 3-st grupist à 3 patareid (2-gruppi kergeid suurtükke ja 1 grupp kergeid kaubitse), raske — 3-st grupist à 3 patareid, neist 2 gruppi traktoritel. Kaliibrid raskes kahurrügemendis: suurtükid 10 cm kuni 15 cm. ja kaubitsid 15 cm.—21 cm.

3) 2 lennuwäe eskadrilli: 1 luure ja 1 kahurwäe eskadrill.

4) 1 luuresalk: 2 eskadroni, 1 jalgrattameeste kompanii ja 1 soomusautode grupp (4 soomusautot) — kokku 166 püssi, 360 karabiini. 4 rasket kuulipildujat, 18 kergest kuulipildujat ja 18 püstol-kuulipildujat.

5) 1 sidepataljon, milles 3 kompaniid.

6) 1 pioneeride pataljon, milles 2 kompaniid, proshektorite grupp ja sillaehitamise park.

7) Woor — autodel ja hobustega, tõstab 300 tonni kraami.

Diwiisi üldine koosseis — 19.550 sõdurit (nendest ainult 8000 jalgwäelast) ja 880 ohwitseri, 112 rasket kuulip., 180 kergest kuulip., 261 püstolkuulip., 9 keskmist miinipildujat, 27 kergest miinip., 12 jalgwäe kahurit ja 60 kahurit diwiisi kahurwäes.

Ratsawäe diwiis koosneb 6 ratsarügemendist. Iga ratsarügemendi juures 1 eskadron raskeid kuulipildujaid ja 1 kahurwäe grupp. Pääle selle kuuluvad ratsadiwiisi koosseisu:

1 jalgwäe pataljon autodel;

1 jalgrattameeste pataljon (3 komp. + 2 rühma rask. kuulip.) weoautodel;

1 raskekuulip. salk (3 eskadroni à 4 kuulip.) 12 raske kuulipildujaga;

1 soomusautode salk — 3 gruppi à 4 = 12 soomusautot;

1 kahurrügement = 3 gruppi, millest 1 ratsagrupp ja 2 gruppi autodel;

2 lennuwäe erkadrilli;

1 sidesalk;

1 pioneeride salk.

Ratsadiwiis, nagu näha, on võimas tuliriistade poolest; suudab iseseiswalt tegutseda. Ratsadiwiisis — 54 rasket kuulip., 138 kerget kuulipildujat, 54 püstol-kuulipildujat, 48 kahurit (suurtükid kaliibriga 77 mm ja 10 cm, haubitsid — 105 mm). Diwiisi liikuvus on tagatud hääde weoabinõude abil (weoautod). G. Leets.

Uudised lennuasjanduse alal.

Nõukogude Wene õhulaewastiku laiendamise kawa. Harkowis oli punase õhulaewastiku ülema Rosenholzi, Frunze ja Santski ning töösturite esitajate waheline nõupidamine, kus Ukraina tööstuse kasutamine sõjaõhulaewastiku tarwidusteks harutusel oli.

On kinnitatud tööde kawa Sewastopoli lennukodades ja Odessa firma „Anatra“ töökodades 170 uue Junkers II tüüpi lennuparaadi ehitamise kohta. Osa töödest, eriti kabiinide ehitamine tehakse Nikolaewis „Navali“ töökodades. Kõik lennukid ehitatakse Ukrainas kohalikust materjalist, ainult mootorid ehitatakse tehases „Motor“ Moskwas.

Lennukid Hiina jaoks. Üks Genfis asuwatest hiina ohwiteridest ostis hiina walitsuse nimel suurema hulga Fokkeri ja Henriot süsteemi lennukid, mis hiina õhulaewastiku jaoks määratud.

Itaalia lennujõudude kasw. Itaalia walmistab kawakindlalt ette Adriatikumi waldamiseks, kusjuures Itaalia ettewalmistuse intensiivsust tulewaseks sõjaks määratu sõjawäe eel-

arwe, eriti aga õhuwäe eelarwe kinnitab. Wiimaseks otstarbeks on määratud 200 miljonit liiri ja on ette nähtud, et 1924 a. esimeseks juuniks Itaalia! 4500 lennukit saab olema.

Uus leitud lennuasjanduse alal. Prantsuse insener Bellot on uue aparaadi kokku seadnud, mis teistest seega erineb, et ta erilise konstruktsiooniga ja tal wint puudub. Selle uue konstruktsiooni tõttu võib ta määratu lennukiiruse saawutada, nimelt 700 kilomeetrit tunnis. Kui need andmed ametlikul katsel, mis käesolewa aasta jaanuaris toime pannakse, tõendust leiawad, siis saaks lend nimetatud aeroplaanil Pariisist Londoni pool tundi, Pariisist Moskwä 4 tundi kestma.

Lennukite wastased lämmastawad gaasid. Inglise keemik Picket on abinõu leidnud, kuidas sõja korral õhust kallaletungimisi segada. Ta kinnitab, et võib wastawal kohal lämmastawate gaaside pilwed tekitada, mis nende mõjupiirkonda saltunud lennukid häwitawad.

D. L.

Segateated.

Sõjaministri terwitus 2. suurtükiwäe rügemendile.

Teise suurtükiwäe rügemendi 5. aastapäewa puhul 21. jaanuaril saatis sõjaminister jubilaarile järgmise telegrammi:

„Aastapäewal palun wastu wõtta minu paremad terwitused ja ühtlasi otsekohesemad soovid edaspidiseks tööks Anderkopp“.

Ülemaalsed kaitsewäe tõste- ja maadluswõistlused.

Tallinna garnisoni spordikommisjon korraldab 8., 9. ja 10. weebuaril s. a. „Sõdurite Kodu“ ruumes ülemaalsed kaitsewäe tõste- ja maadluswõistlused wiies kehakaalus: sulgkaal — kuni 151,5 naelani; kergekaal — kuni 165,0 n.; keskkaal — kuni 183,0 naelani; poolraskekaal — kuni 201,5 n. ja raskekaal — üle 201,5 naela. Tõsted on neljas eritõstes: rebimine tugewama ja kahe käega ja tõukamine tugewama ja kahe käega. Auhindu antakse wälja igas kaalus, nii maadluses kui tõstes, 3. Pääle selle omandab iga kaalu wõitja kaitsewäe meistri nime.

Wõistlustest woiwad osa wõtta ainult kaitsewäelased, kusjuures need wõistlejad, kes seltsidewahelistel wõistlustel esimesi kohti saawutanud, auhindu ei saa, kuid eelolewatel wõistlustel esimeseks tulles meistri nime omandawad.

Ülesandmiste tähtaeg lõpeb 25. jaanuaril s. a. komisjoni sekretääri sw. ametnik JÄANWALDT'i juures — Sw. Warustuse Walitsuse Mobilisatsiooni osakond tuba № 73.

Ülesandmised peawad olema nimekirjalised, milles ära tähendatud wõistleja ees- ja perekonnanimi, aaste ja ala, millel wõistleb.

Igast wäeosast ja asutusest võib üles anda mitte rohkem kui 3 wõistlejat igasse kaalu, nii tõstes kui ka maadluses.

Toimetusele saadetud kirjandus:

1) Skoudi Kalender-Aastaraamat 1924 Korraldanud skoutmasterid Joh. W. Elken ja Elmar Jõgi. Akadeemilise Skoutide Seltsi toimetused nr. 2. Skoutide Kirjastuse Ühisuse wäljaanne. Tartus 1923. Hind 75 marka.

2) Eesti raudtee № 12, 1923.

Wastutaw toimetaja: E. Limberg.
Wäljaandja: Kindralstaabi Walitsus.

„Sõduri“

järgmised aastakäigud on weel saadawal:

1-ne aastakäik (1919 a.) 39 numbrit (puudub № 1), hind 150 mk.

2-ne aastakäik (1920 a.) 52 numbrit, hind 200 mk.

4-jas „ (1922 a.) 23 numbrit (puudub № 1) ühes lisadega (12 numbrit), hind 300 mk.

5-es aastakäik (1923 a.) 24 numbrit ühes lisadega (12 numbrit), hind 300 mk.

Kolmandast aastakäigust on saadawal mõned üksikud numbrid.

Tellida võib, postiga ehk suusõnal, „Sõduri“ talitusest, Tallinn, Pagari tän. 1, tuba 25-a. Telefon № 163 (Sw. keskj.).